

” Kiva tietää, mitä siellä tapahtuu”

Valokuvaamisen merkitys päivähoitossa

Tiina Laihonen

Opinnäytetyö, syksy 2009

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Diak Etelä, Helsinki

Sosiaalian koulutusohjelma

Sosionomi (AMK) + Lastentarhan-
opettajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Tiina Laihonen. "Kiva tietää, mitä siellä tapahtuu" Valokuvaamisen merkitys päivähoitossa. Helsinki, syksy 2009, 46 sivua, 4 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä Helsinki. Sosiaalialan koulutusohjelma, Lastentarhanopettajan virkakelpoisuus, sosionomi (AMK)

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten päiväkodin lapsiryhmän vanhemmat kokevat päivähoitotoiminnan valokuvaamisen. Opinnäytetyössä vanhemmilta saadun tiedon lisäksi tuodaan esille toiminnan valokuvaamisen käytäntöä päivähoitossa. Toiminnan valokuvaamisen keinoin voidaan tuoda päivähoitoa enemmän näkyväksi lasten vanhemmille sekä antaa lapsille mahdollisuus kuvin kertoa päivästäan päiväkodissa.

Tarve tällaiselle tutkimukselle oli, sillä toiminnan valokuvaaminen on osa päivähoiton dokumentointia, joka mahdollistaa tiedon siirtämisen lasten päivästä vanhemmille varsin nopeasti, jopa saman päivän aikana.

Opinnäytetyössä käytettiin kvalitatiivista tutkimusotetta. Aineisto kerättiin kyselylomakkein lasten vanhemmilta. Tutkimuksen kohderyhmänä oli Kalajärven päiväkodin lapsiryhmän vanhemmat. Kyselylomakkeessa oli yhdeksän puolistrukturoitua kysymystä, joihin vanhemmat vastasivat. Kyselylomake jaettiin kaikille tutkittavan lapsiryhmän vanhemmille eli yhteensä 38:lle. Lomakkeita palautettiin takaisin 27. Aineiston analysoimisessa käytettiin sisällönanalyysia.

Tutkimustuloksissa saatiin selville vanhempien mielipiteet ja kehittämissideat, toiminnan valokuvaamiseen päivähoitossa. Tutkimustulosten valossa voidaankin todeta, että vanhemmat kokivat toiminnan valokuvaamisen päivähoitossa lisäävän heidän tietosuuttaan lapsensa päivästä, myös lapsen oma ääni pääsi kuuluville, kun hän kertoi valokuvista vanhemmilleen. Yhdeksi kehittämiskohdeeksi nousi lasten itsensä ottamien valokuvien näyttely sekä yksittäistä lasta tarkemmin kuvaava kansio.

Johtopäätöksenä tutkimuksen tuloksista ilmeni, että päivähoitotoiminnan valokuvaaminen antaa vanhemmille sekä lapsille välineen käydä keskustelua lapsen päivästä hoidossa. Valokuvat antavat yhteisiä sanoja vanhemmille ja päivähoiton henkilökunnalle, joiden kautta dialogisuus lisääntyy.

Asiasanat: kasvatuskumppanuus, valokuvaus, päivähoito, perhe, lapsi.

ABSTRACT

Laihonen, Tiina

Photographing children's daily activities in a day care centre.

46 p., 4 appendices. Language: Finnish. Helsinki, Autumn 2009.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services.
Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of the study was to explore parents' thoughts and feelings about photographing children's daily activities in a day care centre. The purpose of the study was to elicit parents opinions on this kind of way to document daily activities.

This study was qualitative. Data was collected by using questionnaires with semi-structured questions. The target group consisted of the 38 parents whose children were in the same group in day care; 27 parents completed the questionnaires. The research was carried out in a communal day care centre located in Espoo. The material was analyzed by using content analysis.

The results of this study showed that by photographing day care activities the parents gained a better idea of their children's actions in day care. This was also an important way to intensify companionship between parents and day care workers.

The day care personnel and parents need to have continuous awareness of the actions taking place in the day care centre. Observing and analysing the photographs can produce new information. Also, children can explain what has happened and by looking at the photos it helps them to remember the whole process.

Keywords: children, day care, photographing, parents, companionship.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 KASVATUSKUMPPANUUS PÄIVÄHOIDOSSA.....	6
2.1 Kasvatuskumppanuus	6
2.2 Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet	8
2.3 Ekologinen kasvatusteoria	10
3.1 Tutkimuksen taustaa	14
3.2 Kalajärven päiväkoti / Silkkiuikut	15
3.3 Valokuvaus itsetunnon sekä minäkäsityksen vahvistajana	15
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	20
4.1 Tutkimusongelmat	20
4.2 Tutkimuksen kulku ja menetelmät	21
4.3 Aineiston analysointi.....	22
5 TUTKIMUKSEN TULOKSET	25
5.1 Tiedon lisääntyminen päivähoidosta	25
5.2 Vuorovaikutuksen vahvistuminen.....	27
6.1 Tutkimuksen tulosten pohdintaa.....	34
6.2 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus.....	36
6.3 Oma ammatillinen kasvu	37
LÄHTEET	39
LIITTEET	42
LIITE 1: Tutkimuslupa	42
LIITE 2: Kyselylomake vanhemmille	43
LIITE 3: Saatekirje vanhemmille.....	45
LIITE 4: Kuvauslupa vanhemmilta.....	46

1 JOHDANTO

Päivähoito on osa monien lapsiperheiden arkea. Vanhemmat tietävät päiväkodin toiminnan sisällön ja tavoitteet sekä osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen. Kuitenkaan heillä ei ole varsinaista kuvaa siitä, miten toimintaa toteutetaan päivähoidossa ja miten oma lapsi on osana tätä toimintaa.

Vanhempien tiedontarve oman lapsensa työskentelystä päivähoidon maailmassa on pohjaton. Tietoa päivästä voidaan antaa vaikkapa myös videoimalla lapsen päivää. Jos vanhemmille tarjoutuu mahdollisuus katsoa tätä koostetta lapsensa päivästä, harva siitä kieltäytyy. Tästä kasvaa se lähtökohta ja tarve yhteistyölle, joka voi olla varsin merkityksellinen ja lapsen kehitystä turvaava asia. (Keskinen & Virjonen 2004, 106.)

Miten lapsi toimii ja kokee ympäröivän maailmansa sekä välittää ajatuksensa ja toiveensa häntä ympäröiville aikuisille? Yhtäältä näistä ajatuksistani toiminnan valokuvaaminen sai siis alkunsa. Toisaalta siitä, että päivähoidon työ ei ollut vanhemmille mielestäni tarpeeksi näkyvää. Sanoin välitetty tieto ei aina mene perille.

Näistä lähtökohdista aloitin toiminnan valokuvaamisen päivähoidossa vuonna 2006 Kalajärven päiväkodin Silkkiuikkujen ryhmässä. Koin tärkeäksi saattaa vanhempien tietoisuuteen lastensa päivää valokuvaamisen keinoin. Valokuvista vanhemmat näkevät lapsensa toimijana ja lapset taas toimivat kertojina, kun kuvia katsotaan kotona.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2004) painotetaan päivähoidon ja vanhempien yhteistyön merkittävyyttä. Yhteistyö nähdäänkin kasvatuskumppanuutena, joka on vanhempien ja henkilökunnan tasavertaista vuorovaikutusta. Siinä yhdistyy molempien asiantuntemus lapsen kasvusta ja kehityksestä. (Stakes 2009.)

Kasvatuskumppanuus on osa tämän päivän varhaiskasvatusta ja siitä kumpuaa yhteinen tie lapsen kasvun ja kehityksen tukemiseen. Kun vanhemmilla tietoisuus lapsen päivästä hoidossa kasvaa valokuvien kautta, se lisää dialogisuutta vanhempien, lasten ja kasvattajien välillä.

Lapsi tulee valokuvan kautta näkyväksi. Lapsen oma ääni pääsee aivan erityisellä tavalla kuuluville kertojan roolissa. Kertojan roolin kautta lapsen psyykinen eheys sekä itsetunto vahvistuu. Lapsen toiminta ei yleensä ole samankaltaista kotona ja päivähoitossa. Siksi on ensiarvoisen tärkeää kuulla, tallentaa ja välittää lapsen kokemuksia ja tarinoita vanhemmille. Täten molemmat osapuolet saavat laajemman, monipuolisemman ja syvemmän käsityksen lapsesta hänen eri kasvuympäristöissään. (Kaskela & Kekkonen 2006, 24.)

Tämän opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää, miten valokuvaaminen edistää päivähoitossa kasvatuskumppanuutta. Samalla saadaan tietoa siitä, lisääkö se myös vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta, joka on osana kasvatuskumppanuutta.

Toivon, että opinnäytetyöni voisi omalta osaltaan innostaa päivähoiton henkilöstöä kuvaamaan toimintaa ja dokumentoimaan sitä perheille. Päivähoitotyön näkyväksi tekeminen on mielestäni tärkeää, sillä kuvien kautta saamme yhteisiä sanoja ja käsitteitä käydä keskusteluja vanhempien kanssa. Valokuvien avaaminen vanhemmille päiväkodin ovia.

2 KASVATUSKUMPPANUUS PÄIVÄHOIDOSSA

Tämä seuraava luku käsittelee kasvatuskumppanuutta ensin vanhempien ja päivähoidon yhteistyön näkökulmasta käsin siirtyen sitten lapsen kokemusmaailmaan. Aloitan tuomalla esiin kasvatuskumppanuuden sisältöä ja periaatteita, siirtyen luvun loppuosassa Bronfenbrennerin ekologiseen teoriaan, joka on Purroila & Karilan (2006, 204) mukaan vaikuttanut päivähoitoon sekä sen varhaiskasvatuksen toteutukseen ja tutkimukseen.

2.1 Kasvatuskumppanuus

Vanhempien tukeminen heidän kasvatustyössään on lisääntynyt viime vuosina. Yhteiskunnalliset muutokset sekä työelämän paineet, vaikuttavat perheiden arkeen. Yhteistyön perustana on vanhempien ja päivähoidon henkilöstön tasavertainen vuorovaikutus. Yhteistyö voi välillä olla tukemista, ohjaamista ja neuvontaa, välillä taas kasvatuksellista kumppanuutta. (Hujala ym.1998, 129–131.)

Kasvatuskumppanuus on päivähoidon varhaiskasvattajien ja vanhempien tietoista sitoutumista sekä toimimista, jolla tuetaan lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Kasvatuskumppanuus tähtää vuorovaikutukseen, jossa vanhemmat ja varhaiskasvattajat toimivat tasavertaisina. Vanhempien tiedot ja taidot oman lapsen kanssa toimimisesta ovat sisällöllisesti erilaisia, mutta samanarvoisia kuin varhaiskasvattajien. Kasvatuskumppanuuteen perustuvassa yhteistyössä juuri näillä tiedoilla ja taidoilla luodaan sitä pohjaa, joka kannattelee lapsen hyvinvointia. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2004, 31.)

Kasvatuskumppanuuden käsitteellä tarkoitetaan toisinaan samaa kuin yhteistyö. Kasvatuskumppanuutta voidaan kuitenkin pitää varsin laajempana käsitteenä. Se pitää sisällään myös vanhempien ajatuksia osallisuuden vahvistamisesta, kasvatuskumppanuuteen liittyvän osaamisen kehittämisestä sekä kumppanuuskulttuurin rakentamisesta toimintayksikössä, uudelta pohjalta. (Järvinen, Laine, Hellman-Suominen 2009, 118.) Lapsen erilaisten kasvuympäristöjen eli

mikrosysteemien saumaton yhteistyö on suomalaisen päivähoidon tavoite. Päivähoidon ja perheiden yhteistyöllä pyritään ennaltaehkäisemään lapsen kehitykseen mahdollisesti vaikuttavia riskitekijöitä. (Puroila & Karila 2001, 218.)

Kasvatuskumppanuuden voidaan katsoa alkavan siitä hetkestä kun lapsi aloittaa päivähoiton. Kumppanuus syvenee ja voimistuu vanhempien ja päivähoiton henkilökunnan kohtaamisissa. Vanhempien ja henkilöstön lapsikohtaisia varhaiskasvatuskeskusteluja sekä vanhempainiltoja voidaankin pitää osallisuuden laajentamisen paikkoina. Päiväkodin henkilökunnan erityisenä haasteena ja tavoitteena on nähtävä kumppanuuden ilmapiirin luominen myös sellaisissa tilanteissa, joissa lapsella havaitaan erityisen tuen tarve. (Stakes 2009.)

Kasvatuskumppanuuden lähtökohtina on aina lapsen tarpeiden ja edun toteutuminen päivähoitossa. Ei riitä, että lapsesta pidetään huolta, vaan tavoitteena on nähdä lapsi toimijana siten, että hänen omat tarpeensa, toiveensa, kokemuksena ja toimintansa ovat keskiössä. Jotta hän tulisi kuulluksi, nähdyksi ja ennen kaikkea ymmärretyksi, on hänen toimintaansa havainnoitava ja havaittava. Päivähoidon maailmassa lapsi tarvitsee aikuisten välistä vuoropuhelua, omien tunteidensa, kokemustensa, tarinoidensa sekä ennen kaikkea eri kasvatustilanteissa koettujen ajatustensa välittämiseen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 17–24.)

Kasvatuskumppanuussuhde kehittyy arjessa ja sen toiminnassa, onkin tärkeää vaihtaa kuulumisia vanhempien kesken päivittäin ja tutustua pienin askelin. Luontevimmin kuulumisten vaihto tapahtuu lasta tuodessa ja hakiessa. Tällöin on hyvä kertoa vanhemmille myös työntekijöiden toimintatavoista, jolloin keskustelu omalta osaltaan lisää vanhempien tietoa lapsen päivähoitopäivästä. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 119.)

Lapsen kertoessa päivästänsä hänen psyykinen eheytyensä sekä itsetuntonsa vahvistuvat. (Kaskela & Kekkonen 2006, 24.) Itsetunto on kykyä luottaa itseensä, pitää itsestään sekä arvostaa itseään sellaisena kuin on, heikkouksineen ja vahvuuksineen. Se on kyky nähdä oma elämä ainutkertaisena ja tärkeänä. Itse-

tunto rakentuu niistä kokemuksista, joita lapsi saa muilta ihmisiltä ja ympäristöltä. (Keltikangas-Järvinen 1996,123.)

Vanhemman ja kasvattajan rooli lapsen itsetunnon rakentamisessa on tärkeä. Lähtökohtana itsetunnon rakentamiselle on aito kiinnostus lapseen, usko muuttamiseen ja halu uhrata omaa aikaa. Perustana tälle on, että tuntee lapsen. Itsetunnon rakentumiselle ja vahvistamiselle tarvitaan psykologisesti turvallista ilmapiiriä. Lapsen pitää saada olla aidosti oma itsensä, ilman pelkoa vähättelystä tai pilkasta. Psykologisesti turvallisessa ilmapiirissä lapsen on helppo luopua puolustusmekanismeistaan, jolloin kokemukset hyvänä ja vahvana olemisesta mahdollistuvat. (Aho 1996, 48.)

2.2 Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet

Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet ovat *kuuleminen*, *kunnioitus*, *luottamus* sekä *dialogisuus*. Nämä edellä mainitut ovat periaatteita, joiden pitäisi olla näkyvissä sekä kuuluvilla päivähoidon työntekijöiden ja vanhempien välisessä vuorovaikutuksessa. Näiden periaatteiden avulla mahdollistetaan aidon ja tasavertaisen kumppanuuden toteutuminen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 32.)

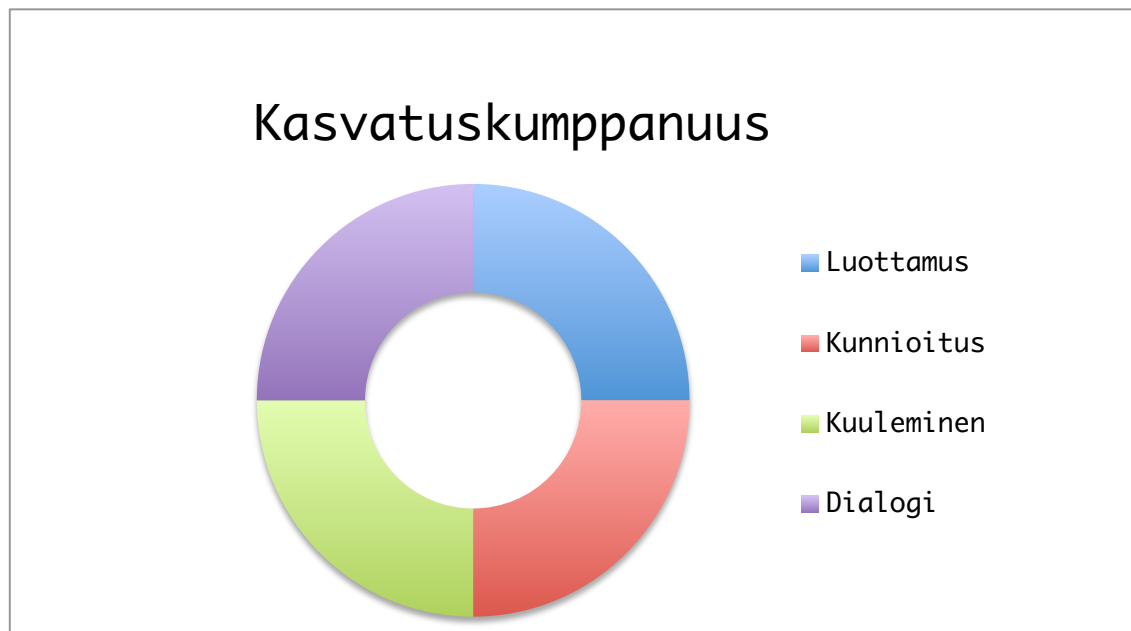
Kuuleminen ja toisen ihmisen kuuntelu ovat niitä asioita, joilla on keskeinen rooli vuoropuhelussa. Kuuleminen on enemmän suhde toiseen ihmiseen kuin taito. On tärkeää osata asettua kuulemaan toisen ihmisen puhetta, asiaa sekä ajatuksia. Tätä edesauttaa, jos ilmapiiri on myönteinen ja turvallinen, mutta se ei tietenkään poissulje erilaisten tunteiden sietämistä ja riskinottoa. Kuulevassa suhteessa voidaan pieniillä sanoilla, viestittää toiselle omaa valmiutta kuulemiseen. Näitä pieniä sanoja voivat olla: kerro lisää, ahaa, haluan kuulla siitä enemmän jne. Ei sovi kuitenkaan unohtaa nonverbaalista viestintää, jolloin omat ilmeet ja eleet kertovat puhujalle, että olemme läsnä ja valmiita kuuntelemaan. Kuulluksi tulemisella on ihmiselle varsin eheyttävä kokemus, josta johtuen se on kasvatuskumppanuuden keskeisin periaate. (Kiesiläinen 2002, 268; Kaskela & Kekkonen 2006, 32.)

Kunnioitus on suhtautumista toiseen ihmiseen arvostaen ja hyväksyen. Avoinuus sekä myönteisyys ovat niitä tekijöitä, joiden kautta ihminen ymmärtää häntä arvostettavan. Kunnioittavan suhteen luominen on haaste ja se luodaan myönteisyydestä käsin. Kunnioituksen omalta osaltaan helpottaa todellisen vuorovaikutuksen syntymistä, jolloin syntyy mahdollisuus asioiden esille tuomiseen peittelemättä ja teeskentelemättä. Silloin kun kanssakäyminen perustuu avoimuuteen ja rehellisyyteen, vuorovaikutus toisten välillä on avointa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 34–35.)

Luottamus rakentuu kunnioituksen ja kuulemisen periaatteista. Se ei synny hetkessä, vaan siihen tarvitaan aina aikaa, yhteisiä kohtaamisia sekä ennen kaikkea vuoropuhelua. Luottamus rakentuu myös silloin, kun lapsen vanhemmille annetaan mahdollisuus olla mukana vaikuttamassa lapsensa hoitoon, kasvatukseen ja opetukseen. Osaltaan luottamuksen syntymiselle antavat oman vaikutuksensa vanhemman aikaisemmat kokemukset ja muistikuvat samankaltaisista tilanteista. Luottamus ei rakennu hetkessä, vaan siihen tarvitaan aina aikaa sekä rehellisyyttä ja uskallusta kertoa vanhemmille asioista niin kuin ne ovat. Luottamuksellisen ilmapiirin luominen onkin yksi keskeinen tavoite kasvatuskumppanuudelle. (Kaskela & Kekkonen 2006, 36–37.)

Dialogisuus toteutuu tasa-arvoisessa puheessa, jossa molempien mielipiteet ja tieto asioista ei ole merkityksellisempää tai arvokkaampaa kuin toisen. Kuuleminen on avain dialogisuuteen, sillä vain kuulemalla toista voidaan saada aikaiseksi aitoa vuoropuhelua. Dialogisuus ei ole pelkästään toisen mielipiteiden kuuntelua, vaan siihen mahtuu myös eriävien mielipiteiden äänenlausumista, suorapuheisuutta ja rehellisyyttä. Dialogisuus voidaan määritellä kyvyksi yhdessä ajattelemiseen, toimimiseen sekä puhumiseen. Yhdessä ajattelu voidaan kokea sellaiseksi taidoksi, jossa toisen muodostama kanta asioihin ei ole viimeinen, vaan se on polku kohti lopputulosta. Dialogisen kasvatuskumppanuuden toteutumisen ehdoksi voidaan asettaa se, että kasvattajalla on kosketus omaan sisäiseen maailmaan, jossa pääosaa näyttelevät ajatukset, tunteet ja kokemukset. (Kaskela & Kekkonen 2006, 38.)

Oheinen kuvio (kuvio 1) havainnollistaa kasvatuskumppanuuden periaatteita, olen laatinut sen Kaskela & Kekkosen kasvatuskumppanuutta ohjaavien periaatteiden (2006, 32–40) mukaan.

KUVIO 1. Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet. Kaskelan & Kekkosen (2006) pohjalta Tiina Laihonen 2009

2.3 Ekologinen kasvatusteoria

Urie Bronfenbrennerin ekologinen teoria vuodelta 1979 on luonut viitekehyksen varhaiskasvatukseen. Bronfenbrennerin ekologinen teoria toi varhaiskasvatukseen 1980-luvulla kokonaisvaltaisempaa otetta laajentamalla varhaiskasvatuksen teoreettista näkemystä ja tätä kautta myös päivähoiton henkilöstön ammatillisuutta. Tämä ekologinen teoria lapsen kehitysedellytysten ymmärtämiseksi luopuu kasvatuksen yksilopsykologisen perustan korostamisesta ja korostaa lapsen kasvuympäristöjen keskinäisten vuorovaikutusten merkitystä. (Hujala, Puroila, Parrila-Haapakoski & Nivala 1998, 8–10.)

Ekologisen kasvatusteorian näkökulman mukaisesti, nähdään henkilö, eli tässä yhteydessä lapsi, aktiivisena toimijana, joka kykenee myötävaikuttamaan omaan kehitykseensä. (Bronfenbrenner 2002, 237.) Lapsi itse on toimijana se-

kä vuorovaikutuksen aktiivisena osapuolena, johon ympäristö ja siinä tapahtuvat muutokset tuovat vaikutteitaan ja näin muokkaavat lapsen käyttäytymistä ja kasvua. (Hujala ym. 1998, 13.)

Bronfenbrennerin ekologinen teoria kuvaa lapsen elämänpiiriä erilaisina sisäkkäisinä rakennelmina, systeemeinä. Bronfenbrenner kutsuu näitä rakennelmia *mikro-, meso-, ekso- ja makrosysteemeiksi*. (Härkönen 2008, 21.) Bronfenbrennerin ekologisen teoriaan pohjautuen on luotu useita muita teorioita. Kontekstuaalisen kasvun malli on yksi niistä. Se käsittelee lasta aktiivisena toimijana kasvukontekstissaan, sen sijaan, että se tarkastelisi kasvu ympäristön tai niiden välistä suhdetta lapseen. Kontekstuaalisen kasvun malli käyttää Bronfenbrennerin ekologisen teorian rakenteita sekä käsitteitä, mutta tarkastelee kasvua kasvattamisen sijaan. (Hujala ym. 1998, 13.)

Mikrosysteemi on lapsen välitön ympäristö, jossa lapsi on itse vuorovaikutuksen aktiivinen osapuoli. Mikrosysteemi rakentuu henkilöiden välisistä suhteista, toiminnoista ja rooleista, joita lapsi kokee lähiympäristössään, esimerkiksi kotona tai päiväkodissa. Varhaislapsuudessa merkittävin vuorovaikutussuhde rakentuu lapsen ja vanhempien välille. Myöhemmin lapsen kasvaessa nämä vuorovaikutussuhteet laajenevat koskemaan perheen ulkopuolista maailmaa: isovanhempia, sukulaisia, perheen tuttavien, päivähoitajien sekä muita lapsen lähipiirissä tiiviisti olevia ihmisiä. Kuitenkin, esimerkiksi päivähoitossa, lapsi pyrkii aktiivisesti liittymään, rakentamaan suhteitaan sekä samaistumaan vertaisiin eli toisiin lapsiin, ei niinkään aikuisiin. (Hujala ym. 1998, 15–17; Saarinen, Ruoppila & Korhonen 1994, 88–89).

Mesosysteemi rakentuu kahdesta tai useammasta mikrosysteemistä ja pitää sisällään näiden ympäristöjen väliset suhteet, joissa lapsi on aktiivisesti toimii. Kasvatuksen näkökulmasta on ensiarvoisen tärkeää, että lapsen kasvatusympäristöjen välinen yhteistyö eli mesosysteemi on toimiva kokonaisuus. Yhteistyön toimivuus mesosysteemissä on kasvatuksen laadun kannalta yksi keskeisimmistä tekijöistä. Esimerkkinä tästä kodin ja päivähoitajan välinen yhteistyö on toimimista mesosysteemissä. (Hujala ym. 1998, 18–19.) Mesosysteemi muo-

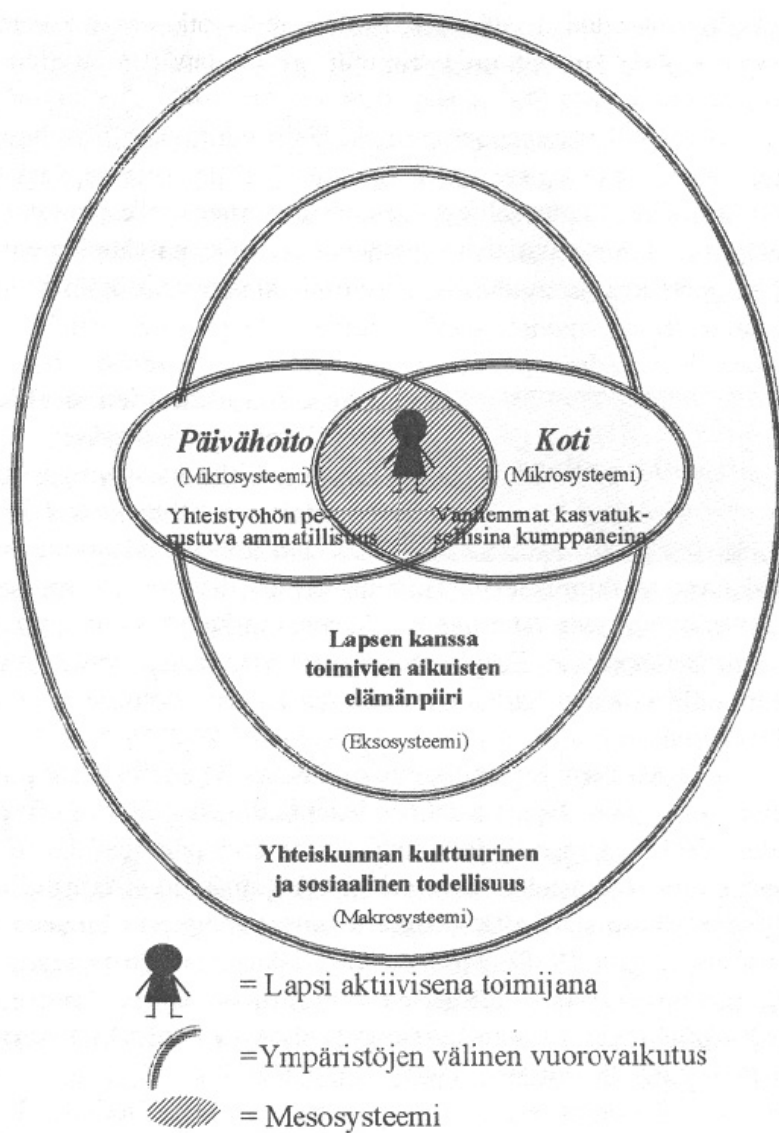
dostuu niiden eri ympäristöjen tai ympäristöissä toimivien ihmisten välisistä suhteista, joissa lapsi on aktiivisesti mukana. (Puroila & Karila 2001, 208.)

Eksosysteemi on lapsen toimintaympäristön laajenemista. Lapsi ei toimi tässä systeemissä aktiivisena osallistujana, mutta tämän systeemin tapahtumat vaikuttavat lapseen välillisesti vanhempien, päivähoidon ja muiden aikuisten elämänpiirin kautta. Eksosysteemi koostuu vanhempien työoloista ja yhteiskunnan tukijärjestelmistä. Päivähoitossa ekosysteemiin kuuluvat henkilöstön omaan elämään sekä ammatillisuuteen vaikuttavat tekijät. (Hujala ym. 1998, 19–20.)

Makrosysteemin muodostaa yhteiskunnan reunaehtoina toimivat rakenteet. Näitä ovat lait, poliittiset järjestelmät, ekonomiset, sosiaaliset ja kasvatukselliset mallit. Yhteiskunnan sosiaalinen sekä kulttuurinen todellisuus ja ideologia ovat osa makrotasoa ja ne määrittävät toimenpiteitä, joilla yhteiskunta tukee perheitä. (Hujala ym. 1998, 20.)

Yhteenvetona voitaisiin siis todeta, että kontekstuaalisen kasvun mallissa lapsen kasvu ympäristöä ja sen merkitystä tarkastellaan ensisijaisesti kasvavan lapsen näkökulmasta. Jolloin lapsi ei ole vain ympäristön vaikutuksen alainen, vaan osana erottamatonta systeemiä, joka vaikuttaa olemassaolollaan systeemin toimintoihin. Kuten esimerkiksi lapsen tuloa päiväkotiin ja uuteen ryhmään, voidaan pitää olemassa olevien vuorovaikutussuhteiden muokkaajana. Osallistuessaan aktiivisesti lapsi muokkaa ja osaltaan rakentaa lähiympäristönsä toimintaa omilla ajatuksillaan, toiminnoillaan sekä valinnoillaan. (Hujala ym. 1998, 16.)

Seuraavalla sivulla oleva kuvio (kuvio 2) selventää kontekstuaalisen kasvun mallia perheessä ja päivähoitossa kasvavan lapsen näkökulmasta (Hujala ym. 1998, 15).

KUVIO 2. Kontekstuaalisen kasvun malli perheessä sekä päivähoitossa lapsen näkökulmasta (Hujala ym. 1998, 15).

3 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT JA KOHDERYHMÄ

3.1 Tutkimuksen taustaa

Päivähoito on osa lapsen elämää ja monesti lapset viettävät viikosta tuntimääräisesti enemmän aikaa päiväkodissa kuin omassa kodissaan. Perheiden kanssa tehtävä yhteistyö / kasvatuskumppanuus ovat tärkeä osa-alue päivähoidossa. Yhteistyön saumaton toiminta on tärkeä tuki lapsen kasvulle ja kehitykselle.

Valokuvaaminen päivähoidossa rakentaa lapsessa kokonaiseksi näkemisen ja hyväksytyksi tulemisen kokemuksia näistä kokemuksista lapselle rakentuu vähitellen terve itsetunto. Lapsi toimessaan etsii katseellaan yhteyttä ja hyväksynnän kokemuksia niin kotona kuin hoidossakin. Hän kokee olevansa arvokas, kun häntä halutaan kuvata. (Purasmaa 2009.)

Päivähoidon henkilöstö dokumentoi, arvioi ja pyrkii jatkuvasti kehittämään toimintaansa. He myös ylläpitävät ja kehittävät ammatillista osaamistaan, samalla tiedostaen varhaiskasvatuksen muuttuvat tarpeet. Teknologian kehitys tuo mukanaan toimintaan uudet omat haasteensa. (Varhaiskasvatuksen perusteet 2004, 14.)

Valokuvaaminen on hyvä keino kertoa hyvinkin nopeasti valokuvien päivän tapahtumista. Vanhemmat saavat teksti- tai sähköpostiviestin, kun uusia kuvia on nähtävissä ja kuvat ovat suljetuilla sivuilla, joihin vain vanhemmat ja hoitohenkilökunta pääsevät. Jokaisella on omat salasanansa sivustoille. Sivut ovat maksuttomassa palvelussa Internetissä. Vanhemmat voivat tulostaa, kopioida ja tallentaa kuvia palvelun sivuilla. Myös kommenttien liittäminen valokuviin on mahdollista niin kuvien laittajilla kuin niiden katselijoilla.

3.2 Kalajärven päiväkoti / Silkkiuikut

Toteutin tutkimukseni Kalajärven päiväkodissa, jossa olen työskennellyt jo vuodesta 1991. Kalajärven päiväkoti sijaitsee Pohjois-Espoossa. Päiväkoti on aloittanut toimintansa 1973 ja sille on muodostunut pitkä historia alueen arjessa. Tällä hetkellä päiväkodissa toimii kuusi ryhmää (kuvio 3).

Kalajärven päiväkoti					
Leppäkertut alle 3-v. 16 lasta	Kivitaskut 3-5-v. 21 lasta	Silkkiuikut 3-5v. 21 lasta	Simpukat 1-5-v. 15 lasta	Meritähdet 3-6-v. 15 lasta	Tiitaiset 6-v. 21 lasta

KUVIO 3. Kalajärven päiväkodin lapsiryhmät

Henkilökuntaa Kalajärven päiväkodissa on yhteensä 23. Ryhmissä työskentelevien kasvattajien lisäksi talossa on johtaja, yksi henkilökohtainen avustaja sekä keittäjä ja siivooja.

Silkkiuikkujen ryhmässä, jossa toteutin valokuvausta, on 21 lasta ja yksi lastentarhanopettaja sekä kaksi lastenhoitajaa. Toiminnan painopiste nousee päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmasta, jossa painottuu ajatus lapsesta, joka hyväksyy itsensä ja jolla on hyviä elämisentaitoja. (Kalajärven päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma 2009.)

3.3 Valokuvaus itsetunnon sekä minäkäsityksen vahvistajana

Valokuvaaminen on eletyn ja koetun tallentamista. Se on tiedon välittämistä myös niille, jotka eivät ole olleet tilanteessa läsnä. Valokuvaamista voidaan

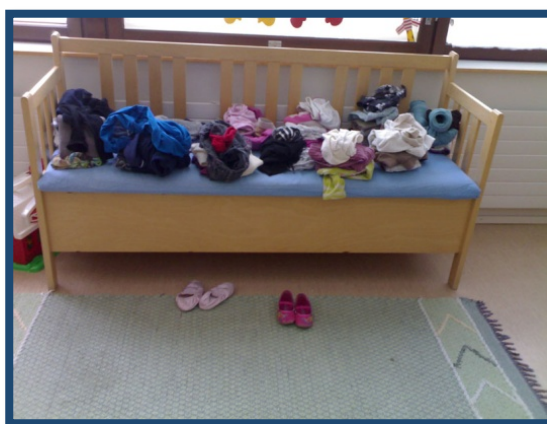

käyttää vuorovaikutussuhteiden parantamiseen, oman minän tai yhteisöjen reflektointiin ja kehittämiseen. Tällöin valokuva toimii voimauttavana tekijänä henkilön elämässä. (Savolainen 2009, 211.)

Toiminnan valokuvaaminen on yksi niistä digitaalisista välineistä, joilla tietoa välitetään lasten vanhemmille. Kuvia voidaan käyttää apuna kun arvioidaan lapsen kasvua ja kehitystä. Näin se palvelee myös lapsen henkilökohtaisena kasvunkansiona, jonne vanhemmat sekä päivähoiton työntekijät voivat kerätä ne kuvat, jotka lapsesta halutaan säilyttää. Myös lapsi itse voi olla vaikuttamassa siihen, mitä kuvia hänestä kerätään talteen.

Valokuvatessa kamera kohdistuu lapseen ja hänen toimintaansa. Lapsi saa huomiota ja hänen kokemuksensa tallentuu kuvaan. Kun lapsi katsoo kuvia vanhempiensa kanssa, hän toimii omien tuntojensa kertojana. Lapsen kommunikointitaitojen ja etenkin kielellisen kehityksen on todettu olevan yhteydessä vahvaan itsetuntoon. Puheen ja kielen avulla lapsi oppii säätelemään, ilmaisemaan ja kontrolloimaan tunteitaan. Näin ollen lapsen kielellisten taitojen kohentaminen on eräs väylä myös vaikuttaa hänen itsetuntoonsa. (Aho 1996,54.)

Alla olevalla kuvalla (kuva 1) kuvataan vanhemmille, miten lapset laittavat vaatteensa itse penkille mennessään nukkumaan. Lapsi voi kertoa riisumistilanteen kuvan vahvistaessa kerrontaa. (Vaatteet penkillä ja lapset päiväunilla.)

KUVA 1. Lasten vaatteet penkillä.

Valokuvaaminen lapsiryhmässä tapahtuu yleensä melko spontaanisti. Kun jokin tilanne tapahtuu, otan siitä valokuvan. Näitä ovat yleensä leikki –, toiminta- tai siirtymätilanteet. Lapset ovat valokuvissa yleensä hyvinkin luonnollisia, sillä he eivät aina huomaa minun ottavan heistä kuvia. Näin kuvaamalla saan vangittua lapsen hetkistä sellaiset tilanteet, joissa hän toimii luontevasti omalla tavallaan. Toisinaan otan toki sellaisia valokuvia lapsista, jolloin kerron ottavani heistä kuvan ja kysyn, miten he haluaisivat olla kuvassa.

Metsässä liikkeessamme lapset usein pyytävät ottamaan jostain kohteesta valokuvan, jolloin kuvaan sen. Lapset pyytävät ottamaan kuvia erilaisista tilanteista liikkeessamme luonnossa,. Usein kuvat ovat sellaisia kohteita, jotka kiinnittävät lapsen huomion metsässä, erilaisuudellaan tai koolla. On tärkeää valokuvata myös niitä tilanteita ja kohteita (kuvat 2 & 3.), joita lapset osoittavat ja haluavat, sillä ne kuvat kertovat lapsen päivästä ja niistä asioista, joista hän haluaa kuvin kertoa.

KUVA 2. Sieniperhe metsässä

KUVA 3. Muurahaiskeko

Kasvatuskumppanuutta voidaan myös vahvistaa dokumentoimalla lapsen päivittäisiä kokemuksia ja näin vahvistaa vanhemman tietoisuutta lapsensa päivästä. Digikamera onkin varsin hyvä väline lapsen kokemusten ja tapahtumien tallentamiseen niin hänelle itselleen kuin vanhemmille. Kuvalla voidaan myös vahvistaa lapsen kokemusmaailmaa sekä tukea hänen tasa-arvoista osallistumista lapsiryhmässä. (Korkalainen 2009.)

Seuraavassa valokuvassa (kuva 4) poika rakentaa majaa metsässä keväällä 2009.

KUVA 4. Poika majan rakentajana.

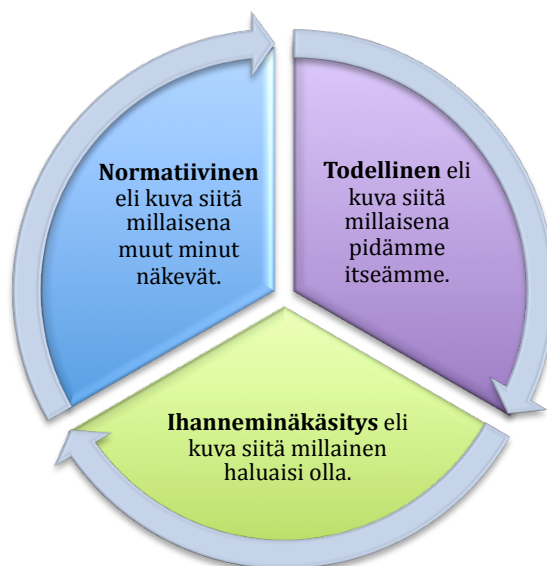
Monissa kunnissa on jo käytössä digitaaliset kasvunkansiot, joihin voidaan tallentaa lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma sekä muita tärkeitä muistiinpanoja lapsen kasvusta, kehitymisestä sekä oppimisesta. Lisäksi siihen voidaan liittää valokuvia kuten myös ääninäytteitä tai Word-dokumentteja. Digitaalinen kasvunkansio lisää joustavuutta vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön, sillä kansiota voi käyttää milloin ja missä vain. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 156–157.)

Valokuvaaminen on tapa arvottaa elettyä elämää ja valokuvien valinnassa on ollut ja tulee aina olemaankin paljon sattumanvaraisuutta. Jollei kuvaamista suunnittele ennalta ja voi olla vaarana, että ne arkiset asiat, joista elämä oikeastaan koostuu, saattavat jäädä kokonaan kuvaamatta huolimatta niiden merkityksellisyydestä. (Savolainen 2009, 213.)

Lapsen minäkuva kehittyy lapsella koko ajan ja se muovautuu sen mukaan mitä palautetta hän ympäristöltään saa. Itsenäinen yksilö lapsesta muodostuu vasta kolmannen ikävuoden lopulla, jolloin hän käsittää itsensä erilliseksi yksilöksi, muista riippumattomaksi. (Keltikangas-Järvinen 1996, 56.) Lapsen valokuvaa-

minen päivähoitossa antaa lapselle mahdollisuuden saada palautetta niin keskustelujen kuin nähdyksi tulemisen kautta.

Lapsella on useita *minäkäsityksiä*, joista voidaan erottaa useita ulottuvuuksia ja osa-alueita. Varhaiskasvattajana päivähoitossa näiden tunteminen olisi varsin tärkeää, sillä vasta tiedostettuaan ja ymmärrettyään nämä osa-alueet, hän voi luotettavasti arvioida lapsen itsetuntoa. Yleisminäkäsitykset jaetaan yleisesti kolmeen eri ulottuvuuteen: *todellinen*, *ihanneminäkäsitys* ja *normatiivinen*. (Aho 1996,15.) Olen laatinut seuraavan kuvion (kuvio 4) havainnollistamaan lapsen minäkäsityksen kolmea eri ulottuvuutta. Olen tehnyt sen Sirkku Ahon (1996) Lapsen minäkäsitys ja itsetunto teokseen pohjautuen.

KUVIO 4. Lapsen minäkäsityksen kolme ulottuvuutta Ahon (1996) pohjalta Tiina Laihonen 2009.

Päivähoidon työntekijän olisikin hyvä tutustua lapsiryhmänsä lasten kaikkiin minäkuvaulottuvuuksiin. Näin hän saisi luotettavan kokonaiskuvan ja vertailemalla eri ulottuvuuksia hän pystyisi paremmin muodostamaan käsityksen myös lapsen psyykestä. (Aho 1996,15.)

Kun lähdetään puhumaan täysin toimivasta yksilöstä, tässä yhteydessä lapses- ta, ihanteena olisi, ettei näiden eri ulottuvuuksien välillä olisi suuria eroja. Tasa-

paino eri ulottuvuuksien välillä kertoo lapsen sopeutumisesta ympäristöönsä ja itsensä hyväksymisestä. Todellisuudessa ihanneminäkuva on ehkä aina jonkin verran positiivisempi kuin todellinen minäkuva, jolloin se toimii itsensä kehittämisen tukena. (Aho 1996, 16.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

4.1 Tutkimusongelmat

Kasvatuskumppanuuden tarkoituksena on vahvistaa vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta. Kun päivähoidossa sitoudutaan vahvistamaan lapsen ja vanhemman välistä suhdetta ja olemaan läsnä, lisätään näin lapsen luottamusta ja selviytymisen kokemuksia. (Kaskela & Kekkonen 2006, 23.) Päivähoidossa toiminnan valokuvaaminen onkin eräs tapa saattaa vanhemmat ja lapset vuorovaikutukseen keskenään.

Tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa vanhempien ajatuksia lasten päiväkotipäivän toiminnasta. Valokuvaamisen keinoin voidaan vanhemmille välittää varsin nopeastikin kuvaa toiminnasta ja tapahtumista, joka ovat heidän nähtävissä jo samana päivänä. On varsin tärkeää, että vanhemmat tuovat mielipiteensä ja ajatuksensa esille, toiminnan valokuvaamisesta. Niiden pohjalta päivähoitotoimintaa on helpompi kehittää ja ennen kaikkea nähdä sen tarpeellisuus arjen toiminnassa. Tutkimuksessa tarkastellaan valokuvaamisen merkitystä Kalajärven päiväkodin Silkkiuikkujen lapsiryhmän vanhempien mielipiteiden kautta. Tutkimukseni pohjalta voidaan esille nostaa seuraava pääkysymys: Miten valokuvaaminen edistää päivähoidossa kasvatuskumppanuutta?

4.2 Tutkimuksen kulku ja menetelmät

Aloitin tutkimuksen teon syksyllä 2008. Toiminnan valokuvaaminen päivähoitossa oli minulle läheinen aihe työni kautta. Se asetti myös haasteen tutkimukselleni, sillä toimin sekä tutkijan että toimijan roolissa. Hain tutkimusluvan Espoon kaupungilta helmikuussa 2009 (Liite1). Tämän jälkeen aloitin kyselylomakkeen laadinnan. Laadin kysymykset (Liite 2) sillä tavalla, että saisin vanhemmilta mahdollisimman monipuoliset mielipiteet tutkittavasta aiheesta sekä vastauksen tutkimuksen pääkysymykseen: Miten valokuvaaminen edistää päivähoitossa kasvatuskumppanuutta?

Jaoin kyselylomakkeet henkilökohtaisesti vanhemmille huhtikuun 2009 alussa. Kysely oli kontrolloitu, informoitu kysely. Informoitu kysely tarkoittaa sitä, että tutkija jakaa lomakkeet henkilökohtaisesti (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, 185– 186). Kyselylomakkeen yhteydessä oli myös saatekirje (Liite 3.), jossa kerroin tutkimukseni aiheesta. Kesän 2009 aikana kävin vastausten analysoinnin läpi ja valmistelin tutkimustani valmiiksi keräten lisää teoretietoa ja näkökulmaa tutkimukseeni.

Kyselylomakkeen käytön valintaan vaikutti se seikka, että kyseistä aineistokeruumenetelmää käyttämällä saan monipuolisen näkökulman tutkimukseen. Kyselylomake on menetelmänä varsin tehokas, sillä sen on todettu säästävän tutkijan aikaa ja vaivaa (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, 184).

Tutkimusmenetelmänä käytin kvalitatiivista eli laadullista kyselytutkimusta. Laadullinen tutkimus voidaan nähdä eräänlaisena tutkijan oppimisprosessina, jonka aikana tutkijan oma tietoisuus tutkittavasta ilmiöstä kasvaa koko tutkimuksen ajan. Tutkimuskohteen analysoinnin aikana, voidaan vielä saada lisäviitteitä siitä, mihin teorioihin kannattaa vielä syventyä.(Kiviniemi 2001, 72–75.) Analysointivaiheessa voidaan tulla tilanteeseen, jossa huomataan, että aineistoa on täydennettävä. Tässä mielessä aineiston rajat ovat avoimet ja ne voivatkin olla muuttuvia tutkimuksen edetessä. (Uusitalo 2001, 80.)

Kyselylomakkeessa oli yhdeksän puolistrukturoitua kysymystä, joihin vanhemmat vastasivat. Kyselyssä oli avoimia sekä monivalintakysymyksiä. Avoimet kysymykset antavat vastaajalle mahdollisuuden sanoa, mitä hänellä on todella mielessään. Monivalintakysymyksessä valmiin vastausvaihtoehdon jälkeen esitetään avoin kysymys. Näin ajatellaan saatavan esiin sellaisia näkökulmia, joita ei ole etukäteen ajateltu. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, 188–189.)

Avoimet kysymykset eivät myöskään ehdota valmiita vastauksia, jolloin vastaajat voivat keskittyä siihen mikä on tärkeää sekä keskeistä heidän mielestään (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, 190). Jaoin kyselylomakkeen kaikille tutkitavan lapsiryhmäni vanhemmille eli yhteensä 38:lle huhtikuun alussa. Vastaukset palautettiin minulle toukokuun alkuun mennessä. Lomakkeita palautettiin takaisin 27. Kyselyn saaneita perheitä oli yhteensä 21.

Kyselylomakkeella tutkien tutkija ei vaikuta läsnäolollaan eikä olemuksellaan vastauksiin toisin kuin esimerkiksi haastattelussa (Valli 2001,101). Tätä tutkimustapaa käytettäessä on myös tutkimuksen luotettavuutta parantavana tekijänä se, että kysymys esitetään jokaiselle vanhemmalle täysin samassa muodossa. Näin tehden edes tutkijan äänenpainot tai tauot sanojen välissä eivät pääse vaikuttamaan tutkimukseen. Etuna tästä on vanhempien mahdollisuus valita itselleen sopivin aika vastaamiseen. Vastausten pohdintaan ja tarkasteluun jää tällöin aikaa

4.3 Aineiston analysointi

Aineiston analyysin avulla pyrittiin saamaan vastaus opinnäytetyön pääkysymykseen: Onko valokuvaamisella päivähoitossa kasvatuskumppanuutta edistävä vaikutus. Analysoin tutkimukseni käyttämällä sisällönanalyysia Tuomen ja Sarajärven (2004) mukaan. Totuus ja objektiivisuus edellyttää, ettei tutkija pyri suodattamaan saamiaan tietoja omien kokemuksensa läpi, vaan yrittää pitää ne taka-alalla. (Tuomi & Sarajärvi 2004, 133.) Tutkimuksessani pyrin kuvaa-

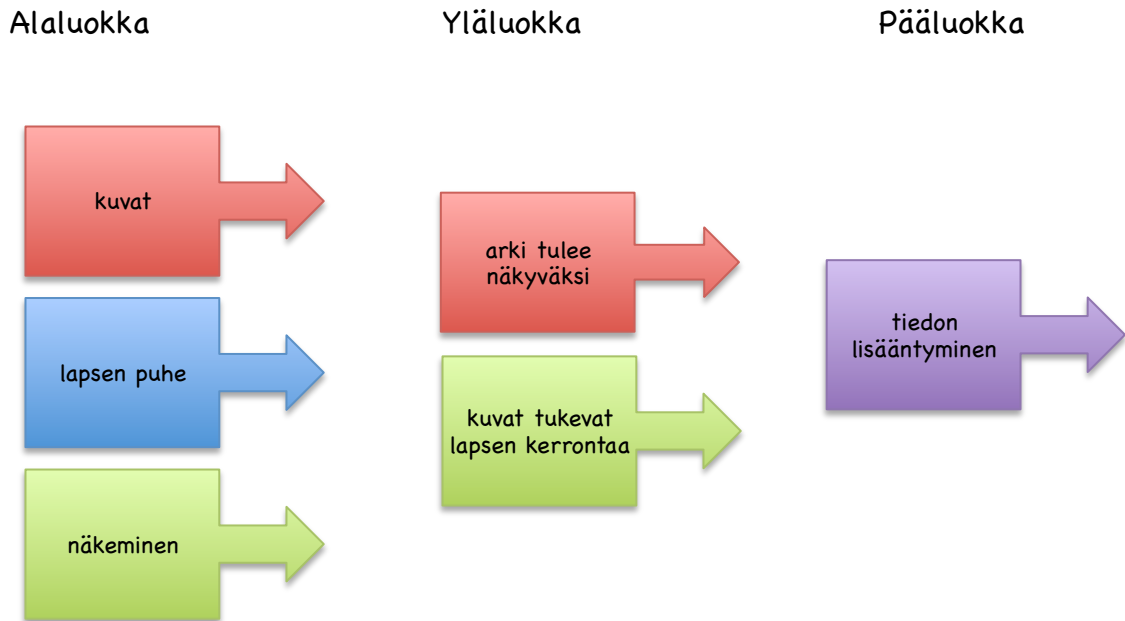
maan vanhempien ajatuksia mahdollisimman tarkasti ja perusteellisesti, siksi käytän vastausten yhteydessä suoria lainauksia. Tarkoitukseni ei ole teorian testaaminen, vaan aineiston monitahoinen sekä yksityiskohtainen tarkastelu. (Hirsjärvi ym. 2005, 155.)

Analysointivaiheessa työskentelyä ohjaa teoreettinen viitekehys, joka omalta osaltaan vaikuttaa siihen, mitä aineistosta haetaan ja mitä tutkija siitä löytää. Aineiston analyysi alkaa yleisesti sillä, että tutkija tutustuu syvällisesti aineistonsa kokonaisuutena. (Ruoppila, Hujala, Karila, Kinon, Niiranen & Ojala 1999, 140.) Kyselylomakkeiden vastaukset kävin läpi peilaten niitä tutkimusongelmaan sekä syventymällä aiheeseen kuuluvaan kirjallisuuteen.

Järjestin vastaukset kysymysten mukaan aihepiireittäin. Vanhemmat olivat perustelleet vastauksiaan kysymysten yhteydessä monisanaisesti. Käydessäni näitä vastauksia läpi sain sen kuvan vastaajista, että kyselyyn vastaaminen oli ollut vanhemmille varsin tärkeää. Mahdollisuus vastausten kautta vaikuttaa valokuvaamiseen yhtenä toiminnan dokumentoinnin muotona, oli näkyvä vanhempien vastauksissa. Osaltaan tästä syystä halusin tuoda suoria lainauksia kysymysten avaamiseen sekä elävöittämään vastausten tuloksia. Käytän laajasti valokuvia opinnäytetyössäni elävöittämässä aihettani.

Opinnäytetyön aineiston analyysimenetelmänä käytin sisällönanalyysiä. Kaikki tutkimuskysymysten vastaukset kirjasin muutamilla avainsanoilla ylös. Avainsanoissa toistuivat samat teemat. Siihen, mikä merkitys toiminnan valokuvaamisella on vanhemmille, nousi esille kolme eri teemaa. Aineiston lopullisessa luokittelussa nämä kolme teemaa muodostivat kaksi yläteemaa, jotka olivat päivähoidon arki tulee näkyväksi sekä kuvat tukevat lapsen kerrontaa. Näiden kautta nousi yksi pääteema, joka oli tiedon lisääntyminen. Esimerkkinä seuraavan sivun kaavio (kaavio1) kuvaa valokuvaamisen merkitystä vanhemmille.

KAAVIO 1. Aineiston luokittelu. Valokuvaamisen merkitys vanhemmille.

Edellä oleva kaavio (kaavio 1) kuvaa työskentelyäni teemojen luokittelusta. Luokittelussa aineisto tiivistyy, koska yksittäiset tekijät sisällytetään yleisimpiin käsitteisiin. Tämän jälkeen aineisto ryhmitellään eli klusteroidaan. Klusteroinnissa luodaan pohjaa kohteena olevan tutkimuksen perusrakenteelle sekä alustavia kuvauksia tutkittavalle ilmiölle. Aineiston klusterointia seuraa aineiston abstrahointi, joka erottelee olennaisen tiedon ja muodostaa teoreettisen käsitteen. (Tuomi & Sarajärvi 2004, 110–112.)

Tutkimuskysymykseen valokuvaamisen katselusta ja keskustelusta lapsen kanssa, nousi kysymysten pohjalta neljä eri teemaa. Lopullisessa luokittelussa nämä neljä teemaa muodostivat kaksi yläteemaa, jotka olivat lapsen oma kerronta kuvista sekä keskustelun herääminen valokuvista. Pääteemaksi nousi tämän tutkimuskysymyksen vastausten pohjalta vuorovaikutus.

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimustulosten pohjalta nousee esille kysymysten kautta se tieto, että päivähoitotoiminnan valokuvaaminen koetaan informaatiota lisääväksi sekä toiminnan valokuvaaminen antaa varsin moninaisen kuvan lapsen päivästä hoidossa. Vanhempien vastaukset nostivat valokuvaamisen positiiviseksi, lapsen itsetuntoa vahvistavaksi ja keskustelua herättäväksi menetelmäksi päivähoitossa.

Seuraavissa alaluvuissa avaan kysymysten tuloksia ja liitän suoria lainauksia avaamaan niitä tunteja, joita vanhemmilla oli vastauksissaan. Käytän myös valokuvia tekstin lomassa havainnollistamaan aihetta ja sen sisältöä.

5.1 Tiedon lisääntyminen päivähoitosta

Vanhempien vastauksista nousi esille se, miten valokuvaus on tuonut esille lapsen päivästä sellaisia asioita, joita ei lapsen kanssa keskustelemalla ehkä kävisi ilmi. Myös valokuvien katseleminen oli ollut mukava tapa tutustua lapsen päivään ja nähdä eri päivän tapahtumia valokuvina. Kuusi vanhempaa nosti vastauksissaan esille sen, miten valokuvaus on lähentänyt päiväkodin arkea, vaikka kuulumiset vaihdetaankin päivittäin ja lapsikin kertoo jotain päivästänsä vanhemmille. Myös keskustelut päivähoidon henkilökunnan kanssa valokuvista olivat vanhempien mielestä vahvistaneet vuorovaikutusta. Yhteisen aiheen eli valokuvien ympärille muodostui keskustelun ilmapiiri.

Yksi vastaajista oli tyytyväinen digitaalisen kuvaamisen mahdollisuuksiin ja niiden hyödyntämiseen. Vanhempien vastausten pohjalta heidän mielipiteensä valokuvaamista kohtaan oli myönteinen. Heistä suurin osa eli 23 /27:stä käytti sanaa *positiivisuus* tai *mukava, kiva* kuvaamaan ajatuksiaan. Seuraavana muutamia vanhempien vastauksia aiheesta:

Tosi hieno juttu. Pääsee kivasti kurkistamaan oman lapsen arkeen päiväkodissa.

Se on tuonut esille lapsen arjesta sellaisia asioita, joita ei lapsen kanssa keskustelemalla muutoin kävisi ilmi. Positiivinen asia ehdottomasti.

Kiva nähdä tapahtumia kerrottuna kuvin.

Erittäin positiivisena. On mukavaa ” olla mukana” lapsen päivittäisissä touhuissa.

Kaikki eli 27 (100%) vastaajaa olivat sitä mieltä, että valokuvat olivat lisänneet tietoa lapsen päivästä hoidossa. Vanhemmat perustelivat varsin laajasti, miksi he olivat sitä mieltä. Yksi vastaajista kertoi, miten valokuvia yhdessä lapsen kanssa katsomalla saa selville lapsen päivän kulun päivähoitossa, kun aina hakutilanteessa ei ehdi jutella hoitajien kanssa. Monet vastaukset toivat esille sen, miten valokuvista saa hyvän käsityksen siitä, mitä lapset puuhailevat ja miten myös tunnelma välittyy kuvien kautta vanhemmille.

Seuraavassa kuvassa (kuva 5) välittyy vanhemmille ulkoleikin tunnelma sadepäivänä.

KUVA 5. Poika sadeleikeissä.

Vanhemmat olivat myös kiinnostuneita siitä, kenen kanssa heidän lapsensa leikkivät ja monien retkien sisältö avautui heille paremmin, kun tukena lapsen kertomukselle, olivat valokuvat. Tässä muutamia vastauksia:

Lapseni kertoo ketä kuvissa on, mitä päiväkodissa tehdään, miten tehdään, ketkä päiväkodissa ovat lapselleni tärkeitä.

Me vanhemmat tietysti kuulemme erilaisista teemapäivistä mutta nyt myös näemme.

Valokuvista saa hyvän käsityksen mitä lapset puuhailevat, myös tunnelma välittyy kuvien kautta.

Niistä näkyy otoksia tosielämästä.

Vaikka kuulumiset vaihdetaankin lapsen kanssa joka päivä päiväkodin jälkeen, aina ei saa käsitystä mitä on tehty ja kenen kanssa. Kuvat kertovat enemmän.

Valokuva alla (kuva 6) kuvaa sitä, miten lähellä luonto on päiväkotia.

KUVA 6. Tyttö seisoo puussa.

5.2 Vuorovaikutuksen vahvistuminen

26 vastaajaa katselivat kuvia välillä yksin sekä välillä yhdessä lapsensa kanssa. Yksi vastaajista katsoi kuvia yhdessä vaimon kanssa. Näiden vastausten pohjalta voidaan saada vastausta siihen, että vuorovaikutus vanhemman ja lapsen välillä lisääntyi, kun kuvia katsottiin yhdessä.

Muutammat olivat perustelleet vastauksiaan seuraavasti:

Välillä yksin nauttien, välillä yhdessä keskustellen.

Lapsi tulee selostamaan kuvan tilanteen.

Sekä että. Kuvat tulevat päivällä jo työaikana, silloin voi, jos mahd. käydä jo katsomassa kuvat.

Rouvan kanssa.

Valokuva (kuva 7) eväiden syömisestä retkellä, on omiaan herättämään yhteistä keskustelua lapsen ja vanhemman välillä. Alla olevassa valokuvassa tyttö ja poika syövät eväitään laskiaismäki-retkellä, talvella 2009.

KUVA 7. Evästauko metsässä.

Keskustelua valokuvista oli käynyt suurin osa vastaajista. Ne vastaajat, jotka olivat käyneet lapsensa kanssa keskustelua olivat keskustelleet mm. kuvien tapahtumista, kuvissa olevista lapsista ja aikuisista, miltä lapsesta tuntui kuvaushetkellä ja kuka valokuvan otti. Seuraavan sivun valokuva (kuva 8) tuo esille sen, miten maalaus, jonka vanhemmat näkevät valmiina on valmistunut. Kuvasta kertoessa lapsi voi selittää miltä maalaaminen tuntui sekä mitä maalaus esittää valmiina.

KUVA 8. Pojat maalaamassa.

Asiaa hieman lisää avatakseni, liitän muutaman vastauksen tähän :

Kun nähdään valokuva, mennään se tietyn hetken yksityiskohtiin. Syntyy keskustelu, jota muuten ei olisi.

Esim. Karibia-päivän kuvista heräsi keskustelua matkailusta – minne mennään perheen kanssa seuraavaksi.

Olen kysellyt kavereiden nimiä ja mitä kuvissa tapahtuu.

Ketä kuvassa on. Mitä kuvassa tapahtuu. Milloin kuva on otettu. Lapseni ilahtuu jos hän on kuvassa. Lapseni kiinnittää huomiota ilmeisiin.

Vanhemmat olivat kiinnostuneita näkemään valokuvia erilaisista retkistä, arjesta ja juhlasta sekä lastensa leikeistä. Kysymyksen kohdassa oliko kuvaboxia helppo käyttää, kaikki vanhemmat vastasivat samansuuntaisesti eli hajontaa vastausten osalle ei syntynyt. Kaikki kyselyyn vastaajat olivat yhtä mieltä siitä että kuvaboxi, kuvien tallennepaikkana oli ollut helppo käyttää. Vanhemmat pystyivät tallentamaan, tulostamaan sekä tilaamaan valokuvia kuvaboxista. Valokuvissa toisinaan halusimme tuoda esille työskentelyn eri vaiheita, kuten seuraavassa kuvassa (kuva 9) tyttö piirtää. Toinen kuva (kuva 10) on tytön piirrokselta, jossa hän piirsi malleistaan.

KUVA 9. Tyttö piirtää.

KUVA 10. Tytön piirros.

Vanhemmista 26 koki toiminnan valokuvaamisen tärkeäksi ja he kirjasivatkin laajasti ylös perustelujaan tälle vastaukselleen. Heidän mielestään valokuvat välittävät vanhemmille sanatonta informaatiota eli laajentavat näkemystä lapsen päivästä päiväkodissa. Neljä vastaajista piti myös valokuvia hyvänä pohjana kahdenkeskiselle keskustelulle siitä, mitä hoidossa on tapahtunut.

Muutamit vastaajat toivat esille myös sen seikan, miten kuvien kautta pääsee lähemmäksi lapsen sitä kahdeksaa tuntia, jolloin vanhemmat eivät ole lastensa kanssa. Keskustelu päivän tapahtumista ja sen kulusta on helpottunut, kun lapsi on voinut kertoa päivästäan kuvien avulla. Ainut vastaaja, jolle toiminnan valokuvaaminen ei ollut tärkeää, perusteli vastauksessaan lyhytsanaisesti, ettei se ollut välttämätöntä.

Lapsi ei aina osaa itse kertoa päivästäan, joten kuvien avulla niistä on helppo keskustella yhdessä. Lisäksi saa itse enemmän tietoa lapsen päivästä.

Lapsi viettää suuren osan päivästä ja viikosta päivähoitossa. Siellä on hyviä ja tärkeitä ystäviä ja paljon tärkeitä tapahtumia lapsen elämässä. Tilanteita on kiva katsella valokuvina.

Lapsi ilahtuu kun saa selittää mitä kuvissa tapahtuu.

Muuten harvemmin näkee päiväkodin arkea!

Kyselylomakkeen palauttaneista 27 vastaajasta 17 kirjasi ylös niitä kehittämisideoita ja ajatuksia, joita valokuvaus päivähoidossa heissä herätti. Kuusi vastaajaa nosti kehittämisideaksi lasten omat valokuvat siten, että lapset itse valokuvaisivat toimintaa ja ne julkaistaisiin tai niistä tehtäisiin näyttely. Leikkitalanteista haluttiin enemmän valokuvia sekä neljä vastaajaa ehdotti yhden lapsen ”syvempää” valokuvaamista, eli kuvattaisiin yhden / kahden päivän ajan vain yhtä lasta ja näistä kuvista tehtäisiin oma kuvakansio kuvaboksiin.

Alla oleva valokuva on otettu Onnimanni-päivänä. Se oli teemapäivä jolloin lapset ja aikuiset pukeutuivat vanhanaikaisiin asuihin. (kuva 11) Tämä valokuva välitti vanhemmille niitä tunnelmia joita juhlassa oli, asusteineen ja leikkeineen.

KUVA 11. Poika ja tytöt kotileikissä.

Kaksi vastaajaa toivoi myös parempaa kameraa. Valokuvia pidettiin vastauksissa myös tärkeinä muistoina, kun joskus päiväkotikä ikä olisi ohi. Seuraavan sivun valokuva (kuva 12) on otettu naamiaispäivänä ja se antaa kuvattavalle tunnelman vielä silloinkin, kun hän ei enää ole päiväkodissa. Valokuva nostaa muistoja eleyistä tilanteista esille.

KUVA 12. Poika ja keksi.

Jokaisella ryhmällä pitäisi olla kamera, koska se on lapselle tärkeää! Parasta tietenkin olisi, että lapsetkin saisivat kuvata välillä päivän tapahtumia.

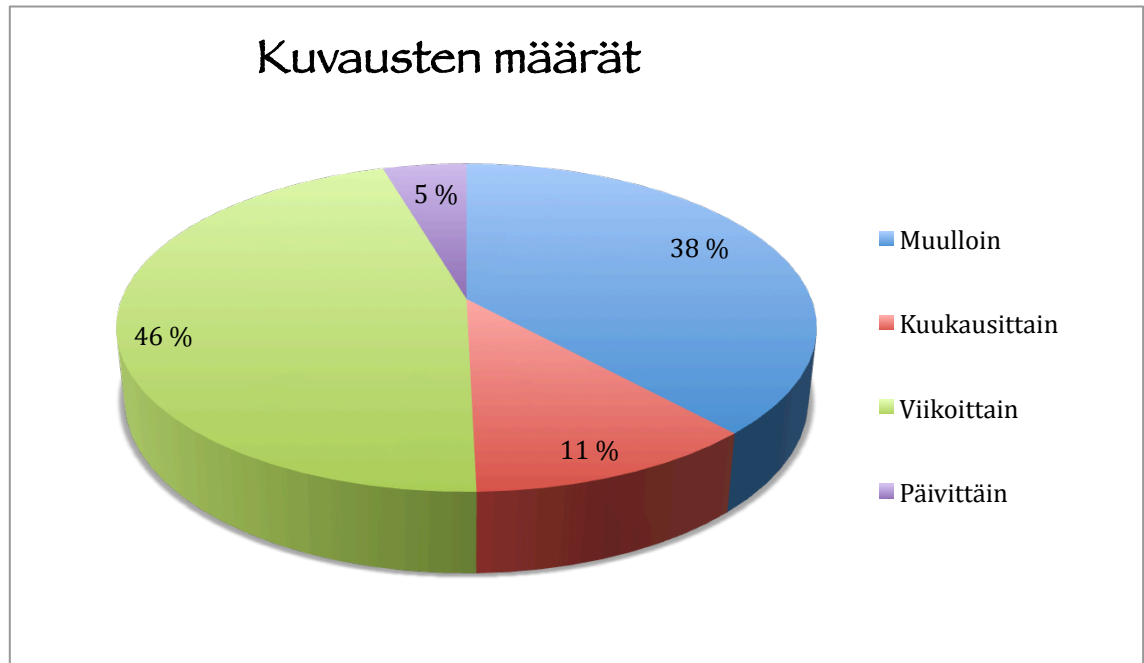
Kamera voisi olla parempi.

Voisivatko lapsetkin joskus valokuvata? He kokevat eri tilanteet hauskoiksi ja mielenkiintoisiksi, jolloin syntyy täysin erilaiset valokuvat kuin aikuisilla.

Lapsien "tasapuolinen" kuvaaminen on tietty vaikeaa, aina omaa lasta ei kuvista välttämättä löydy. Voisi kuvata sarjan jokaisesta lapsesta erikseen tyyliin : Saaran / Veikan päivä tarhassa.

Kyselyssä kartoitettiin myös vanhempien mielipidettä siitä, miten usein heidän mielestään toimintaa olisi hyvä kuvata. Vastausten pohjalta olen laatinut kuvion, havainnollistamaan heidän ajatuksiaan aiheesta.

Kuvio 5 selventää, että viikoittain tapahtuva toiminnan valokuvaaminen oli hie- man muulloin tapahtuvaa kuvausta suosittumpaa. Muulloin valokuvaamisella tarkoitettiin esimerkiksi syntymäpäiviä tai muita yksittäisiä tapahtumia päiväko- dissa. Päivittäinen ja kuukausittainen valokuvaus saivat vähiten kannatusta.

KUVIO 5. Valokuvien määrät aikoina.

Liitän tähän muutaman kommentin, joka liittyy niihin vastuksiin, joissa perusteltiin vastausta kuvien katseluun muulloin :

Pari kertaa / kk varmasti olisi riittävä määrä ajatellen valokuvauksen aiheuttamaa lisätyötäkin.

Mahdollisimman usein. aina on mukava poimia oma lapsi puuhailemassa kuvissa.

Retkillä, eri tapahtumista ja teemapäivinä.

6 POHDINTA

6.1 Tutkimuksen tulosten pohdintaa

Tutkimuksen tulosten valossa on todettava valokuvaamisen olevan hyvä väline päivähoitossa. Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on Kaskela & Kekkosen (2004) mukaan vahvistaa vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta. Toiminnan valokuvaaminen on omiaan tuon vahvistamisen saavuttamiseen. Tiedon ja keskustelujen lisääntyminen kuvien kautta on ollut hyvä keino saattaa kasvatuskumppanuutta osaksi arkea.

Päivähoidon maailma on muuttunut niinä yli kahtenakymmenenä vuotena, jotka olen sen parissa jo työskennellyt. Kasvatuskumppanuus eli yhteistyö vanhempien kanssa on aina ollut läsnä, ei sanana, vaan osana toimintaa. Sitä ei ole osattu nostaa ylös ja vaalia, joten se lakaistu maton alle odottamaan löytäjänsä. Vanhempien ja päivähoidon henkilöstön yhteistyö on se perusta, jolla lapsi seisoo ja josta hän saa tukensa. Valokuvien maailma onkin avannut uuden väylän ja tuonut keskusteluja niin lapsen kuin vanhempien välille unohtamatta päiväkodin henkilöstöäkään.

Lähtökohtana lapsen tarinoiden jakamisessa voidaan nimenomaan pitää kuulemistä. Kun ajatellaan arjen kumppanuutta, niin päivähoiton henkilöstö ja vanhemmat auttavat lasta lapsen tarinoiden ja kokemusten jakamisessa, muistelemisessa sekä tallentamisessa. Näin lapsen kaksi kasvupaikkaa, koti ja päivähoito muodostavat kasvatuskumppanuuden kautta lapselle eheän kasvua vahvistavan kokonaisuuden. (Kaskela & Kekkonen 2006, 24.)

Valokuvien käyttö osana dokumentointia vahvistaa osaltaan lapsen minäkäsitystä ja itsetuntoa. Ahon (1996) mukaan lapsen kommunikointitaitojen ja etenkin kielellisen kehityksen on todettu olevan yhteydessä vahvaan itsetuntoon. Itsetunnon osalta myös kielellinen kehitys vahvistuu, kun lapsi kertoo kuvien kautta vanhemmille tapahtuneista tilanteista päivähoitossa. Hän saa aikaa ja huomiota vanhemmiltaan kertoessaan kuvien tapahtumista ja kuten yleisesti on

tiedossa, kuvien katselu avaa uusia tarinoita ja värittää jo tapahtunutta uusin silmin. Tämä tutkimus vastaa osaltaan siihen, miten lapsen kertoma on vahvistanut vanhemmille tietoa lapsen kokemuksista päivähoitossa sekä antanut lapselle huomiota yhteisten keskustelujen kautta.

Itse olen kokenut työssäni samankaltaisia ajatuksia, jotka ovat saaneet minut tarttumaan kameraan ja ikuistamaan päivähoiton arkea vanhemmille, lapsille ja heidän läheisilleen. Olen tuntenut vahvasti, että kuvien kautta lapsen maailma herää vanhemmille eloon eri tavalla kuin pelkästään lapsen tai päivähoiton työntekijän kertomana. On paljon asioita, joita lapsi kokee päivän aikana hoidossa, mutta jotka unohtuvat iltaan mennessä, eivätkä näin välity vanhemmille. Valokuvat noista hetkistä mahdollistavat lapsen muistin kautta tarinan jatkumisen vanhemmille kotona.

Keskustelut lasten kanssa valokuvista ja niiden tapahtumista ovat myös eräs uusi keino saattaa lapsia kommunikoimaan keskenään. Tämä mahdollistuu valokuvien katselulla päiväkodissa. Yhdessä kuvia katsomalla ja keskustelemalla voidaan jakaa yhteisiä kokemuksia ja niitä tunteita, joita oli kuvia otettaessa. Yhteistä keskustelua voidaan vielä jatkaa vanhempien kanssa, jolloin myös vanhemmat pääsevät osallisiksi yhteiseen keskusteluun. Päiväkodissa tapahtuva toiminta on lapsen päivää havainnollistava, kun kuva vahvistaa lapsen kerrontaa.

Valokuvaaminen yhdenmukaistaa käsitteitä ja sen myötä vanhemmat sekä päivähoiton henkilöstö puhuvat samaa kieltä. Luottamus lisääntyy, kun vanhemmat näkevät valokuvien kautta, mitä päivähoitossa oikeasti tapahtuu. Valokuvat tukevoittavat ja vahvistavat henkilöstön kerrontaa lapsen päivästä. Tarvittaessa myös vaikeiden asioiden esille ottaminen saa uusia väyliä valokuvien tuella.

Vanhempien osallisuuteen kannustamisessa merkityksellistä on se millaista tietoa vanhemmille päivähoitosta annetaan sekä miten perheiden ääni päivähoitossa kuuluu. Päivähoitossa tiedottaminen on kuulunut aina arkeen, mutta tiedottaminen on kuitenkin usein yksisuuntaista ja näin vanhemmasta tulee vastaanottaja. (Kaskela & Kekkonen 2006, 26.) Valokuvien myötä vanhemman

rooli tiedonkulussa antaa mahdollisuuden olla mukana asiantuntijana lapsensa arjessa myös päivähoitossa. Lapsen kanssa käydyt keskustelut välittyvät myös päiväkotiin.

6.2 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyön tekemiseen kuuluu tiiviisti tarkastella tutkimuksen eettisyyttä ja luotettavuutta. Tutkimuksen eettisyys sekä luotettavuus kulkevat mukana koko tutkimusprosessin keston ajan. Tutkijalla on oltava eettinen asenne työtään kohtaan, alkaen aiheen valinnasta, päättyen tuloksien analysoimiseen ja niiden kirjaamiseen. Tutkimuksen rehellisyys näyttäytyy myös tulosten kriittisenä tarkasteluna sekä mahdollisimman totuudenmukaisena kirjaamisena (Kuokkanen ym. 2007, 27.)

Laadullisessa tutkimuksessa pääpaino on tutkimuksella kerätyn tiedon, mahdollisimman tarkka kuvaaminen. Tutkimuksen laatua analysoidessa huomio kiinnittyy erityisesti siihen, miten luotettavaa tutkijan analyysi tuloksista on. Tässä yhteydessä tulee ottaa huomioon koko tutkimuksessa käytetty aineisto (Hirsjärvi & Hurme 2000, 189.) Laadullisella tutkimusmenetelmällä tehdyssä tutkimuksessa luotettavuuden kriteerinä toimii tutkija itse sekä hänen rehellisyytensä, koska arvioinnin kohteena ovat hänen tutkimuksissaan tekemät teot, valinnat ja ratkaisut. Tutkijan on arvioitava työnsä luotettavuutta jokaisen tekemänsä valinnan kohdalla. (Eskola & Suoranta 2000, 208, 210.)

Laadullista tutkimusta ei voida sellaisenaan toistaa, koska jokainen tutkimus on ainutkertainen. Kuitenkin lukijan tulisi tutkimusta lukiessaan päätyä samaan tulokseen kuin sen tekijä. Tästä johtuen tutkimusprosessin tarkka kuvaus ja tulokinnan havainnollistaminen aineistokatkelmilla on tärkeää. (Vilkkä 2005, 160.)

Opinnäytetyöni vastausten avaamisessa ja kirjaamisessa, koin tarpeelliseksi suorien lainauksien liittämisen tutkimukseeni. Näin vanhempien ajatukset ja mielipiteet tulivat mielestäni enemmän esille ja saivat niille kuuluvan painoarvon tässä oppinäytetyössäni. Laadin myös lomakkeen (Liite 4) jossa vanhemmat

antavat luvan käyttää valokuvia havainnollistamaan tutkimustani. Olen liittänyt tähän opinnäytetyöhöni vain luvan saaneita valokuvia.

6.3 Oma ammatillinen kasvu

Opinnäytetyön aihe oli itselle varsin läheinen ja se myös antoi haasteen työn tekemiseen. Tutkijan sekä toimijan roolissa oleminen ei aina ollut helppoa, oman mielipiteen ja ajatusten poissulkeminen tutkimusta tehdessä oli tärkeä osa tutkijan roolia. Opinnäytetyöprosessi oli hyvä uuden oppimisen paikka, sillä yksin työtä tehdessä oli välillä vaikea päästä ajatuksista tekoihin. Epävarmuus työn tutkimuksellisesta otteesta ja tulosten analysoinnista valtasi toisinaan mielen. Tosin aiheen ajankohtaisuus ja tulosten esiin saattaminen vahvisti omaa ammatillista kasvuani.

Opinnäytetyöprosessi on ollut osa ammatillista kasvuani. Tulevana sosionomina olen saanut tästä prosessista hyödyllistä tietoa ja ennen kaikkea kokemuksia toimia sosiaali- ja kasvatusalalla. Sosionomi (AMK) ydinosaamista on kasvun, arkielämän ja sosiaalisen toimintakyvyn tukeminen, jossa tärkeäksi kulmakiveksi muodostuu eettinen osaaminen sekä arvopohjan sisäistäminen. (Sosiaaliportti 2009.)

Koen ettei koskaan voi olla valmis ja aina on mahdollisuus kasvaa ja kehittyä niin ammatillisesti, kuin muutenkin elämässä. Oma ammatillinen kasvuni opinnäytetyöprosessissa painottuu eritoten asiakastyön sekä reflektiivisen kehittämisen osaamiseen. Valokuvaaminen on työmenetelmänä tutkimukseni tulosten valossa, osoittautunut kasvatuskumppanuutta lisääväksi toiminnan muodoksi. Tällaisen uuden toimintamuodon kehittäminen ja käyttäminen päivähoitossa, lisää tietoisuutta sekä avaa uusia kanavia keskustelulle.

Tulevaisuudessa tekniikan kehittyminen ja eteenpäin meno mahdollistavat vielä monta uutta ja erilaistakin keinoa dokumentoida päivähoitossa olevien lasten päivää, heidän perheilleen ja lähipiirilleen. Toivon, että olen itse mukana tavalla tai toisella vielä uuden kehityksen matkassa, sillä oma matkalaukkuni asian tii-

moilta on vasta puoliksi täynnä, mukaan mahtuu vielä paljon uutta ja ihmeellistä.

Tehdessäni tätä työtä mieleeni on noussut usein ajatus matkalaukusta ja matkustamisesta, liittyen aiheeseen valokuvaus. Haluankin päättää tämän tutkimukseni omaan ajatukseeni aiheesta kasvatuskumppanuus :

*” Lapsen maailma on se paikka,
jonne matkustamiseen
ei tarvitse pakata matkalaukku,
sillä kaikki tarvittava löytyy periltä.
Kasvatuskumppanuus on se
matkalippu päivähoidossa,
jolla sinne voi matkustaa.
Tältä ”matkalta” otettuja valokuvia
voidaan katsella
yhdessä vanhempien kanssa.
Näin vanhemmat pääsevät näkemään,
millaista matkalla oli.”
(Tiina Laihonen 2009.)*

LÄHTEET

- Aho, Sirkku 1996. Lapsen minäkäsitys ja itsetunto. Helsinki: Edita.
- Bronfenbrenner, Urie 2002. Ekologisten järjestelmien teoria. Teoksessa Ross Vasta (toim.) Kuusi teoriaa lapsen kehityksestä. Kuopio: Unipress, 221–288.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2005. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hujala, Eeva; Puroila, Anna-Maija; Parrila-Haapakoski, Sanna & Nivala, Veijo 1998. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Tampere : Varhaiskasvatus 90 Oy.
- Härkönen, Ulla 2008. Teorian ja tutkimuskohteen vuorovaikutus – Bronfenbrennerin ekologinen systeemiteoria ihmisen kehittymisestä. Teoksessa Anneli Niikko, Ismo Pellikka & Erkki Savolainen (toim.) Oppimista, Opetusta, Monitieteisyyttä – Kirjoituksia Kuninkaankartanonmäeltä. Joensuu : Verkkojulkaisu, 21–39. Viitattu 4.10.2009.
<http://sokl.joensuu.fi/verkkojulkaisut/monitiet/>
- Järvinen, Mervi; Laine, Anne & Hellman-Suominen, Kirsi 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.
- Kalajärven päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma 2009. Kopio tekijällä.
- Kaskela, Marja & Kekkonen, Marjatta 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Stakes oppaita 63 Vaajakoski: Gummerus.
- Keltikangas-Järvinen, Liisa 1994. Hyvä itsetunto. Juva:WSOY.
- Keskinen, Soili & Virjonen, Heli (toim.) 2004 Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoidossa. Helsinki:Tammi.
- Kiesiläinen, Liisa 2002. Vuorovaikutus ammattina. Teoksessa Aili Helenius, Kirsi Karila, Hilikka Munter, Pirkko Mäntynen & Helena Siren-Tiusanen (toim.) Pienet päivähoidossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: WSOY, 254–269

- Kiviniemi, Kari 2001. Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-Kustannus, 68–84.
- Korkalainen, Paula 2009. Kehittämistä ei voi aloittaa – sitä voi vain jatkaa. Kolumni. Viitattu 28.9.2009.
<http://varttua.stakes.fi/FI/kolumni+maaliskuu.htm>
- Kuokkanen, Ritva; Kiviranta, Mervi; Määttänen, Jukka & Ockenström, Leena 2007. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten. Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Purasmaa, Leena 2009. Hei ota kuva! Kuvan käyttö päivähoiton arjessa. Kolumni. Viitattu 4.10.2009.
http://varttua.stakes.fi/FI/kolumniPurasmaa_1.htm
- Puroila, Anna-Maija & Karila, Kirsti 2001. Bronfenbrennerin ekologinen teoria. Teoksessa Kirsti Karila, Jarmo Kinos & Jorma Viitanen (toim.) Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Jyväskylä: PS-kustannus, 204–226.
- Ruoppila, Isto; Hujala, Eeva; Karila, Kirsti; Kinos, Jarmo; Niranen, Pirkko & Ojala, Mikko 1999. Varhaiskasvatuksen tutkimus menetelmiä. Jyväskylä: Atena Kustannus.
- Saarinen, Pirkko; Ruoppila, Isto. & Korhonen, Mikko 1994. Kasvatuspsykologian kysymyksiä. Helsinki: Palmenia.
- Savolainen, Miina 2009. Voimauttava valokuva. Teoksessa Ulla Hakola, Tarja Koffert, Leena Koulu & Lauri Mannermaa (toim.) Valokuvan terapeuttinen voima. Helsinki: Duodecim, 213–227.
- Sosiaaliportti 2009. Koulutusohjelmakohtainen kompetenssianalyysi/ sosiaalialan koulutusohjelma. Viitattu 4.11.2009.
<http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/sosiaalialanamkverkosto/>
- Stakes. Mitä on varhaiskasvatus? Viitattu 23.8.2009.
http://varttua.stakes.fi/FI/Sisallot/varhaiskasvatus/mita_on_vaka.htm
- Tuomi, Jouni & Sarajarvi, Anneli 2004. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Uusitalo, Hannu 2001. Tiede, tutkimus ja tutkielma. Johdatus tutkielman maailmaan. Helsinki: WSOY.

Valli, Raine 2001. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-Kustannus, 100–112.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2004. Stakes oppaita 56. Helsinki: Stakes.

Vilka, Hanna 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi.

LIITTEET

LIITE 1: Tutkimuslupa

TUTKIMUSLUPA

TUTKIMUSLUVAN MYÖNTÄMINEN

Espoon sosiaali- ja terveystoimen Hallintopalvelut/Tieto, laatu ja kehittäminen, myöntää tutkimusluvan Tiina Laihoselle 8.2.2009 päivätyn tutkimuslupa-anomuksen mukaisesti aiheesta

"Yksi kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa"
- toiminnan valokuvaaminen päivähoitossa.

Edellytyksenä on, että tutkimuksen suorittaja/t ei/vät käytä saamiaan tietoja asiakkaan/potilaan tai hänen läheistensä vahingoksi eivätkä luovuta saamiaan henkilötietoja ulkopuolisille, vaan pitävät ne salassa.

Tutkimustulokset tulee esittää niin, ettei niistä voida tunnistaa yksittäistä henkilöä tai perhettä. Lisäksi on noudatettava henkilötietolaissa ja muualla lainsäädännössä olevia tutkimusrekistereitä koskevia säännöksiä.

Edellytämme, että tutkija/t luovuttaa/vat sosiaali- ja terveystoimen Hallintopalvelut/Tieto, laatu ja kehittäminen -ryhmän käyttöön maksutta lopullisen tutkimusraportin.

Espooossa 23.2.2009

Lea Konttinen

vs. kehittämisspäällik

LIITE 2: Kyselylomake vanhemmille

KYSELYLOMAKE VANHEMMILLE

1. Miten olet kokenut lasten toiminnan valokuvaamisen päiväkodissa?

---

2. Ovatko valokuvat lisänneet tietoisuuttanne lapsenne päivähoidosta? (Rastita sopiva vaihtoehto)

Kyllä ___ Ei ___

Jos vastasit kyllä, niin miten ?

---

3. Katsotko valokuvia yksin, vai oletko katsellut niitä yhdessä lapsesi kanssa?

---

4. Oletko keskustellut valokuvista lapsesi kanssa, jos olet niin kerro lyhyesti, mitä olette niistä keskustelleet?

---

5. Miten usein haluaisit toimintaa valokuvattavan? (Ympyröi sopiva vaihtoehto)

Päivittäin

Viikoittain

Kuukausittain

Muulloin,

miten

?

---

6. Mistä tilanteista haluaisit nähdä valokuvia ?

---

7. Onko Kuvaboksi ollut helppo ja selkeä käyttää? (Rastita sopiva vaihtoehto)

Kyllä ____ Ei ____

Jos vastasit ei, niin kerro miksi ?

---

8. Koetko lapsesi toiminnan valokuvaamisen tärkeäksi? (Rastita sopiva vaihtoehto)

Kyllä ____ En ____

Perustelisitko vastaustasi hieman tähän.

---

9. Kerro ehdotuksia lasten toiminnan valokuvaamisesta ja miten sitä voisi mahdollisesti kehittää?

Kiitos vastauksistanne.

LIITE 3: Saatekirje vanhemmille.

Tervehdys koteihin,

Opiskelen Helsingin Diakonia-ammattikorkeakoulussa sosionomiksi (AMK) + lastentarhanopettajan kelpoisuus. Olen tekemässä opinnäytetyötä toiminnan valokuvaamisen merkityksestä päivähoitossa. Päivähoito on osa lapsenne elämää ja monesti lapsi viettää tuntimääräisesti enemmän aikaa päiväkodissa kuin omassa kodissaan. Kasvatuskumppanuus on suuri osa tätä päivää ja valokuvaamalla toimintaamme, voimme paremmin tehdä työtämme näkyväksi vanhemmille, lapsille sekä heidän lähipiirilleen. Opinnäytetyöni tarkoitus on saada selville tukeeko valokuvaus kasvatuskumppanuutta ja tuoko se lapsen arkea päivähoitossa enemmän näkyväksi. Tähän opinnäytetyöhöni liittyen tarvitsen teidän vanhempien mielipidettä toiminnan valokuvaamisesta sekä ennen kaikkea sen kehittämistä.

Opinnäytetyötäni varten pyydän teitä vastaamaan oheisen kyselylomakkeen kysymyksiin.

Vastauksenne käsitellään luottamuksellisesti ja ne jätetään nimettöminä. Vastamalla tähän kyselyyn olet omalta osaltasi vaikuttamassa päivähoiton toiminnan kehittämiseen ja sen arvioimiseen. Pidän vastauksianne suurella arvolla tutkimustani varten.

Vastauksenne voitte palauttaa oheisessa kuoressa Silkkiuikkujen postilaatikkoon _____ mennessä.

Terveisin. Tiina Laihonen (Silkkiuikuista)

LIITE 4: Kuvauslupa vanhemmilta.

KUVAUSLUPA

Hei vanhemmat !

Kiitos vastauksistanne, joita sain teiltä, liittyen valmisteilla olevaan opinnäytetyöhöni.

Työni etenee ja nyt olisin kysynyt teiltä lupaa saada käyttää kuvaboxissa olevia valokuvia elävöittämään opinnäytetyötäni sekä havainnollistamaan valokuvien mahdollisuuksia osana päivähoidon dokumentointia.

Allekirjoittamalla tämän lupalapun, annatte suostumuksen siihen että voin liittää valokuvia valmisteilla olevaan opinnäytetyöhöni ja sen esittelyyn seminaarissani.

Vastaan mielelläni esiin tulleisiin kysymyksiin.

Tiina Laihonen
puh. xxx xx xxx xx

Diakonia Ammattikorkeakoulu, Helsinki.
Opinnäytetyö. " Toiminnan valokuvaaminen päivähoidossa."

Lapsen nimi: _____

Annan luvan käyttää lapsestani otettuja valokuvia Tiina Laihosen opinnäytetyössä sekä opinnäytetyöseminaarissa.

Tiedot antoi :

_____
Paikka ja päivämäärä

_____
Huoltajan allekirjoitus

_____
Nimenselvennys

(Tätä sopimusta säilytän arkistossani.)